

5. Сорока С. О. Процесуальний порядок затримання // Митна справа. – 2012. – № 3. – С.151-155.

6. Фаринник В., Мірковець Д. Затримання особи в новому кримінальному процесуальному кодексі України: окремі питання відповідальності міжнародним стандартам і практиці Європейського суду з прав людини // Підприємництво господарство і право. – 2017. – № 6. – 192-196.

Кутній Є.А.,

викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЩОДО ПРОБЛЕМАТИКИ ВИБОРУ НОСІЯ ІНФОРМАЦІЇ У ВИГЛЯДІ ПЕРСОНАЛЬНОГО ІДЕНТИФІКАТОРА ДЛЯ ДОСТУПУ КОРИСТУВАЧІВ В АВТОМАТИЗОВАНУ СИСТЕМУ КЛАСУ 1

Згідно з нормативними документами у галузі технічного захисту інформації для забезпечення необхідного рівня захисту інформації, що становить державну таємницю, від несанкціонованого доступу та розмежування доступу користувачам в автоматизованій системі класу 1 упроваджується комплекс засобів захисту інформації від несанкціонованого доступу типу «Гриф» або «Лоза» (далі – КЗЗ від НСД).

КЗЗ від НСД який являє собою програмний комплекс засобів захисту інформації з обмеженим доступом (далі – ІЗОД), що входить до складу комплексної системи захисту інформації в автоматизованій системі класу 1 (далі – АС класу 1).

Основним функціональним призначенням КЗЗ від НСД у процесі оброблення в АС класу 1 є захист ІЗОД від неконтрольованого та несанкціонованого ознайомлення, копіювання, відновлення, а також неконтрольованої та несанкціонованої модифікації.

Згідно з НД ТЗІ 2.5-008-2002 КЗЗ від НСД забезпечує реалізацію політики адміністративного управління доступом до ІЗОД, шляхом розмежування прав доступу користувачів до захищених інформаційних ресурсів тільки спеціально уповноваженими користувачами (адміністраторами).

Відповідно до Інструкції щодо захисту інформації під час її оброблення в АС класу 1 адміністратор створює на накопичувачі на жорсткому магнітному диску (далі – НЖМД), що входить до складу АС класу 1, для кожного користувача захищені ресурси з наданням прав читання та запису. Згідно п. 10 розділу XV наказу НПУ від 12.10.2018 № 945 «Про затвердження Переліку відомостей, що становлять службову інформацію в системі Національної поліції України» персональні ідентифікатори, які використовуються тільки для доступу до АС класу 1 мають гриф обмеження доступу «Для службового користування» і не приймають участі під час обробки ІЗОД на АС класу 1.

Користувачам АС класу 1 заборонено зберігання ІзОД на персональних ідентифікаторах.

Для ідентифікації та автентифікації користувачів в АС класу 1 на підставі імені, пароля та персонального носія даних автентифікації використовують персональний ідентифікатор (дискета, CD-RW, DVD-RW, флеш-носій).

Довгий час у якості персонального ідентифікатора використовувався гнучкий магнітний диск (дискета). Однією з головних проблем, пов'язаних з використанням дискет, була їхня недовговічність, низька швидкість передачі даних, запису та малоємність. У зв'язку з всесвітнім глобальним розвитком інформаційних технологій модернізувався та оновлювався склад персональних електронно-обчислювальних машин (далі – ПЕОМ). Масове витиснення дискет почалося з появою перезаписуваних оптичних дисків (CD-RW, DVD-RW) та флеш-носіїв, які мають на порядки більшу ємність, більшу швидкість обміну даними та довговічність, що й призвело до виводу з експлуатації дискет.

На заміну дискетам почали використовувати носії інформації, які мали більше переваг і були зручніші у використанні. На даний час такими носіями є оптичні диски та флеш-носії.

Найбільш розповсюдженим ключем з точки зору зручності та довготривалості використання є флеш-носій. Як показує практика, переважна більшість персональних ідентифікаторів – це флеш-носії. Основними критеріями вибору флеш-носіїв є довготривала експлуатація, надійність збереження інформації, висока швидкість доступу до даних, простота використання та велика ємність.

Відповідно до частини 7 п. 442 Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях, затвердженого постановою КМУ від 18.12.2013 № 939 забороняється використання флеш-носіїв для обробки секретної інформації, що не пройшли спеціальних досліджень у складі АС класу 1.

Однак, флеш-носіїв, які використовуються у якості ідентифікаторів КЗЗ від НСД та флеш-носіїв без грифу обмеження доступу, які використовуються для оновлення антивірусних баз, встановлення програмного забезпечення тощо у АС класу 1 не використовуються під час обробки ІзОД, тому в цей час комплекс ТЗІ фактично не потрібен. Тому вищезазначені флеш-носії фактично не потребують врахування під час проведення інструментального контролю ефективності захищеності.

Поряд з цим, використання оптичних дисків (CD-RW, DVD-RW) у якості персональних ідентифікаторів має переваги у порівнянні з флеш-носіями – це нижча вартість та відсутність електронних мікросхем, які можуть створювати технічний канал витоку інформації шляхом побічних електромагнітних наведень, завдяки чому оптичний диск може використовуватися для зберігання ІзОД без проведення спеціальних інструментальних досліджень. Од-

нак, оптичні диски мають менший строк експлуатації та додатково потребують встановлення програмних продуктів типу «CyberLink PowerGo 11», «ImgBurn», «CDBurnerXP», «Nero Free».

Враховуючи вищезазначену інформацію, спірним залишається питання щодо вибору персонального ідентифікатора для доступу до АС класу 1 у вигляді флеш-носіїв чи оптичних дисків.

На цей час, окремими територіальними підрозділами Національної поліції України ініційовано запит на адресу Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України щодо надання роз'яснень у частині порядку використання носіїв інформації у вигляді флеш-носії для використання у якості ключів доступу до АС класу 1.

До отримання змістовних та офіційних роз'яснень по цьому спірному питанню, органам Національної поліції України рекомендовано використовувати у якості персональних ідентифікаторів носії інформації у вигляді оптичних дисків.

Литвинов В.В.,

доцент кафедри кримінального процесу
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

СУБ'ЄКТИ ДІЗНАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) передбачає здійснення досудового розслідування у двох формах: дізнання та досудове слідство. Відповідно до ст. 215 КПК України, досудове розслідування злочинів здійснюється у формі досудового слідства, а кримінальних проступків – у формі дізнання.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 2617-VIII від 22.11.2018, що набере чинності 01.01.2020, передбачено внесення змін до КПК України щодо суб'єктів, які будуть вправі здійснювати дізнання. Так ч. 1 ст. 3 КПК України доповнена п. 4-1 відповідно до якого дізнавач – службова особа підрозділу дізнання органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу Державного бюро розслідувань, у випадках, установлених КПК України, уповноважена особа іншого підрозділу зазначених органів, які уповноважені в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних проступків [4].

З аналізу вищезазначеної норми можливо визначити двох суб'єктів, які вправі здійснювати дізнання, а саме: